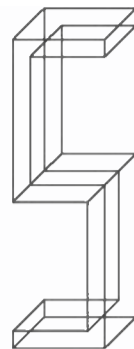

26.18x33.73	1/2	58 עמוד	כלכליסט - כותרת	10/06/2021	77600034-7
-------------	-----	---------	-----------------	------------	------------

בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790

המשוגעים לדבר

ארי לינסקו

צילום: עמית שער

"צילום שלי יכול להישבר, וזה מה שנותן לו ערך"

אדוארד קפרוב

בן 46 משערי תקווה, גרוש + 2
צלם בטכניקת קולודיון: שיטה
מהמאה ה-19 לצילום על גבי זכוכית

אדוארד, מה זה בכלל קולודיון?

קולודיון הוא תמיסה כימית רגישה לאור, שמורחים על גבי זכוכית. בתהליך הצילום הנוזל מתאדה, ונשאר התייעור. הטכניקה הזאת הומצאה ב-1851 והיתה הראשונה שאפשרה לצלמים לצאת מהסטודיו ולעשות צילומי חוץ. בזכות הטכניקה הזאת הצלם רוג'ר פנטון היה יכול לצלם את מלחמת קרים.

איך טכניקה אנכרוניסטית כזאת השתמרה עד היום?

ישנה רמות אגרית בעולם הצילום – מארק אוסטרמן (Osterman), חוקר טכניקות צילום, שבשנות התשעים החליט להחיות את הטכניקה הזאת וגרם לה לקאמבק עולמי.

איך זה עובד בפועל?

השיטה רומה לשיטת צילום אנלוגית בפילם. אני קונה את חומרי הגלם הכימיים, ומהם מכין בעצמי את האמולסיה של הקולודיון, שאותה אני מורח על לוח זכוכית בגודל A4, ואחר כך אני טובל אותו בכסף נוזלי. כל זה נעשה בחדר חשוך עם תאורה שאינה משפיעה על מצב התמיסה. בשלב הבא אני מכניס את הזכוכית לקופסה שחורה ואטומה לאור, ואת הקופסה אני מכניס למצלמה מיחדת שבאמצעותה אני מצלם – פתח צמצם וחושף את הזכוכית לאור במשך 10 שניות. אחר כך אני חוזר לחדר החושך, ושם מפתח את התמונה. בקיץ

הישראלי הצילום מתייבש ומוכן בתוך רבע שעה.

התמונות שלך הן יותר כסופות מאשר שהורג'לבו.

נכון, כי הצבע מושפע מהכסף הנוזלי שאני מוסיף. זה היופי של הצילום הזה. אם תסתכל על צילומים מהתקופה ההיא, גם האור מסתדר בהם בצורה שונה.

אתה לא מפחד שהיצירה שלך תישבר? בכל זאת זו זכוכית.

אני סורק כל צילום שאני מפתח, אבל זה רק עותק ריגיטלי. בשורה התחתונה אם צילום קולודיון נשבר, אז זהו – הוא לא קיים יותר בעולם. וזה מה שמייחד אותו בעידן הדיגיטלי. כשאין העתקים – יש לצילום יותר ערך.

איך בכלל הגעת לעיסוק הזה?

למדתי צילום ובמשך שנים עברתי בעיקר כצלם פורטרטים לעיתונות. אבל בעידן האינטרנט מצב העיתונות הכתובה הולך ונפגע, כך שהעיתונות פחות ופחות משקיעים בצילומים. הרבה מגזינים נסגרו, וגם אני מצאתי את עצמי ללא עבודה. אז התחלתי להתמקד בפרויקטים של האמנות שלי.

אחד הפרויקטים נקרא "גבולות", ובמסגרתו צילמתי פורטרטים של אנשים על גבולות מדינת ישראל כדי להראות את הפער ואת הקשר בין החזון של ארץ ישראל למציאות. כמי שבא מברית המועצות, אני יודע עד כמה גדול יכול להיות הפער בין החזון למציאות, עד כדי אבסורד. במסגרת התחקיר לפרויקט התעמקתי ברמות של הרצל ובייחוד בספרו "אלטנוילנד". רציתי לראות את הארץ כמו שהוא ראה אותה לפני

יותר מ-110 שנה, לפחות כפי שראה אותה בתמונות. אז חיפשתי את הטכניקות שהיו אז בשימוש, הגעתי לקולודיון והיא פשוט הפנטה אותי.

איך לומדים טכניקת צילום שכמעט שלא נמצאת בשימוש?

פיתחתי אובססיה. במשך כמעט שנה כל חיי נעו סביב זה. קניתי כמה ספרים מלפני 109 שנה כדי ללמוד איך עובדת הטכניקה הזאת, שכוללת המון התעסקות בכימיה, וכל היום עשיתי ניסויים כדי לגרום לזה לצאת טוב. זה לא היה פשוט. בשלב מסוים זה אפילו ערער את התפיסה המקצועית שלי את עצמי, כי במקום להיות צלם הרגשתי שאני מתעסק רק בטכניקה. אבל הייתי פשוט אובססיבי להצליח. ואחרי כשנה הצלחתי.

כמה עולה צילום קולודיון?

כ-1,600 שקל.

אתה מצליח להתפרנס מזה?

לצערי לא, ולכן אני עושה צילומים מסחריים רגילים ונאלץ להשלים הכנסה כסבל שמעביר רירות.

כמה זמן נמשך כל התהליך?

אחרי פחות מעשר דקות מהצילום עצמו, הבן אדם רואה תוצאה סופית. אבל כל התהליך מסביב נמשך כשעה וחצי. זה לא כמו צילום פספורט. מגיעים ומנהלים שיחת היכרות, כי אפילו אם מדובר במישהו שאני מכיר או באדם שרגיל להצטלם על סט, עדיין צריך לרכך אותו ולגרום לו להיות מרוכן, היות שמדובר בסיטואציה לא כל כך טבעית. בצילום קולודיון התאורה שמכוונת למצולם ממש חזקה, ולכן מכניסה בו אי-נוחות. הוא גם צריך לעמוד באותה פוזת ולא לזוז במשך עשר שניות, כי כשאני מכניס את הקסטה למצלמה, כבר אין לי אפשרות לראות אותו. כך שהוא חייב לקפוא בתנוחה המרוקנת שלו לפני החשיפה. זה סוג של ריכוז שהוא מדיטציה חה נותן תוצאות, אתה

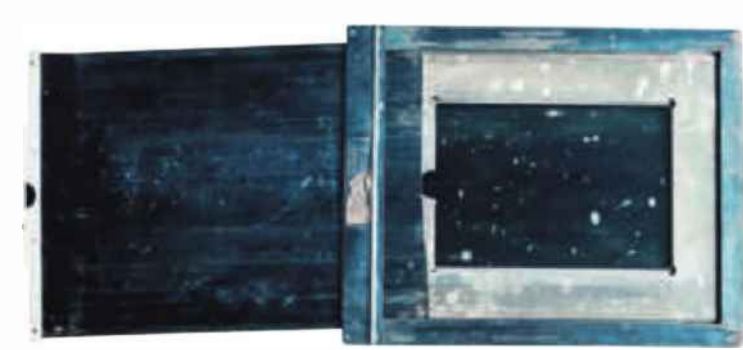
מצטלם עם כוונה, יש לך העמדה ופוזיציה ואתה צריך לשמור עליהן.

מה בעצם רוצים האנשים שמבקשים ממך כזה פורטרט במקום צילום רגיל?

האמת שאני עדיין מנסה להבין מה הם רוצים. יש דברים שכרויים מאלוהים – הקולודיון הוא סוג צילום דרמטי מאוד, בעל נופך היסטורי, אבל רוב האנשים לא באמת מכירים אותו, וכשהם מגיעים לפה הם מקבלים שוק. הם עוברים חוויה של גילוי במהלך העשייה. כיום הכל מידי ככל מה שקשור לצילום: אתה אוכל – מצלם, נפגש – מצלם, רוצה שיקנו לך סוג של בורג – מצלם ושולח. אתה עושה את זה כבר בלי להתכוון, בלי לשים לב. וזה הופך את הצילום לעניין של מה בכך, גורם לו להיות חסר ערך. ופתאום בצילום הקולודיון אתה פוגש בן אדם, מתיישב מולו וצריך לתת מעצמך בלי לזוז, ואחר כך גם נכנס איתי לחדר חושך ורואה כיצד מזכוכית שקופה פתאום מתחיל להופיע הדימוי שלך. המצולם תמיד מופתע מהתוצר, כי הוא לא יוצא כמו הדימוי שלו במראה. אני עושה את זה כבר חמש שנים, ובעצמי מחכה כל פעם לראות איך הדימוי יוצא.

היו אנשים שממש לא אהבו את התוצאה? שאמרו "מה עשית, יצאתי מבוזר?"

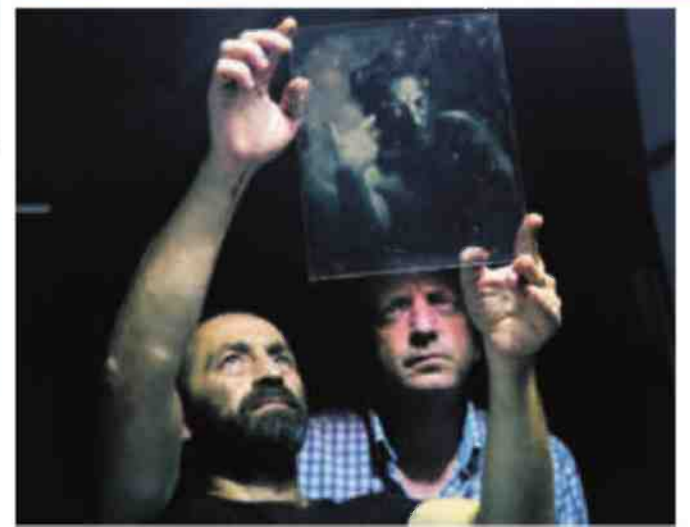
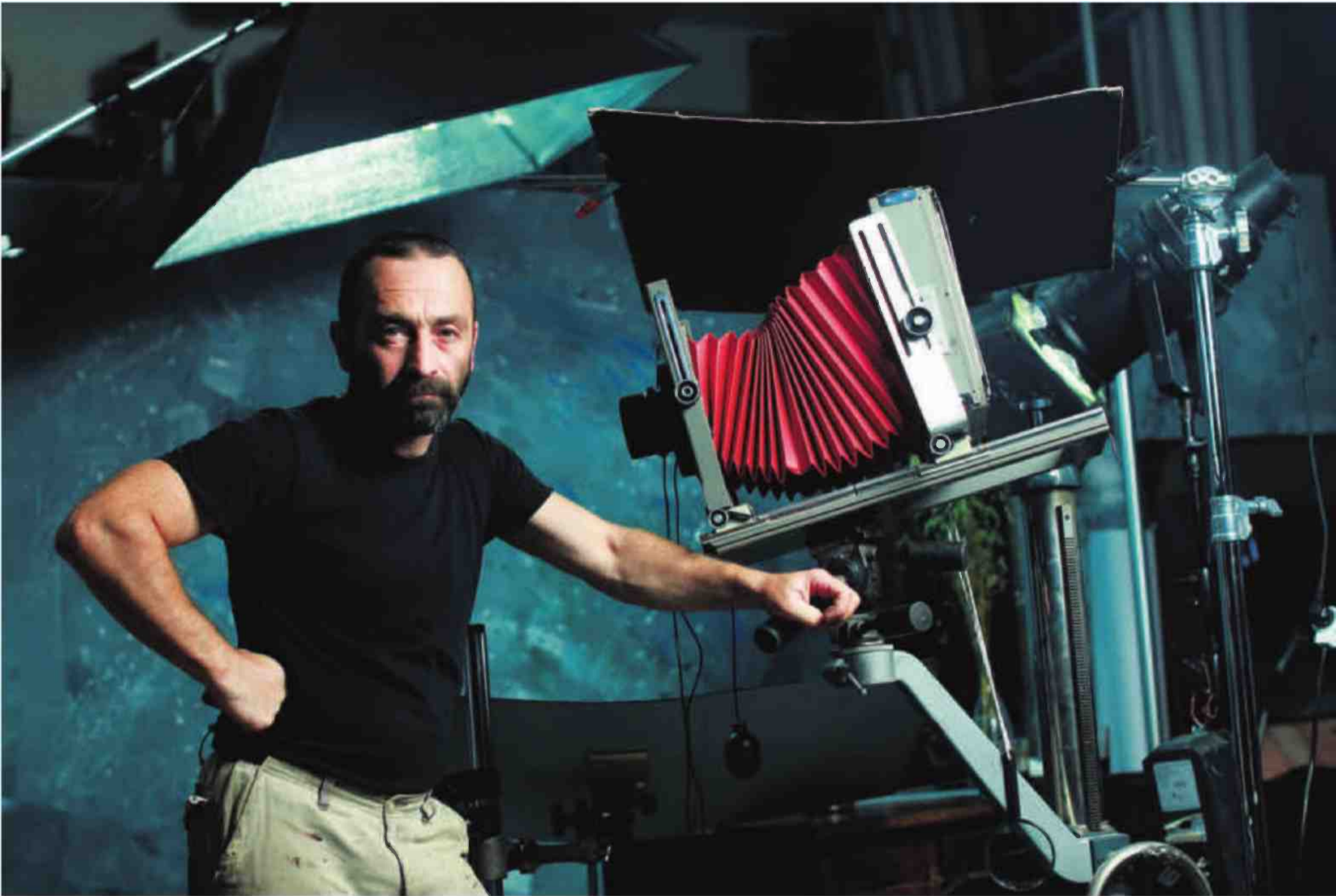
הייתי מנסה את זה קצת יותר עדין, היו אנשים שקצת היה קשה להם עם מה שיצא. ולכן אני מרגיש את העניין הזה בשיחה המקדימה. מכיוון שבטכניקה הזו יוצאת רק תמונה אחת, אז היא לא מיינסטרימית. זה צילום אחד שהוא חרפעי במלוא מובן המילה. האנשים שמגיעים אליי הם בני אדם שלא מפתחים להסתכל בראי. היו לי כמה מקרים בודדים של אנשים שאמרו לי 'אנתנו לא נראים ככה', ואני מעדיף שאנשים כאלה לא יגיעו אליי. אני לא בא לרצות את המצולם. אני רוצה שהבן אדם יצא מבסוט, אבל אני לא יכול לעשות משהו שאני לא מאמין בו. אני חייב להיות כן בצילום.

לוח זכוכית לצילום קולודיון. "תהליך הצילום נמשך כשעה וחצי, כי אני צריך לרכך את המצולם ולגרום לו להיות מרוכז. התאורה שמכוונת אליו ממש חזקה, ומכניסה בו אי-נוחות. והוא צריך לעמוד באותה פוזת ולא לזוז במשך עשר שניות, כי כשאני מכניס את הקסטה למצלמה, כבר אין לי אפשרות לראות אותו. זה כמו מדיטציה. יש לך העמדה ואתה צריך לשמור עליה."

26.82x33.05	2/2	עמוד 59	כלכליסט - כותרת	10/06/2021	77600033-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

"המצולם תמיד מופתע מהתוצר, כי הוא לא יוצא כמו הדימוי שלו במראה. היו מעט אנשים שהתלוננו: 'אנחנו לא נראים ככה', ואני מעדיף שאנשים כאלה לא יגיעו אליי. אני לא בא לרצות את המצולם. אני חייב להיות כן בצילום."